

Interpellations svar

Till Kommunfullmäktige

Förskole- och grundskolenämndens ordförande
Hampe Klein

Datum: 2020-01-14

Ärende/nr: KS 2019/0020 (44)

Svar på interpellation nr 14/2019 från Ann-Christine Furustrand och Jonas Jonsson

Interpellanterna anför fyra frågor i sin interpellation gällande när Österåkers kommun når målet 5,2 barn per vuxen i förskolan;

1. Hur arbetar alliansen med beslutet 5,2 barn per vuxen i förskolan?
2. Hur långt har ni kommit i genomförandet?
3. Vad kvarstår att göra för att nå målet?
4. Varför är indikatorn: Antal barn per årsarbetare borttagen i budget 2020?

Hur arbetar alliansen med beslutet 5,2 barn per vuxen i förskolan?

Förskolan är en del av skolväsendet och verksamheten regleras i skollagen (2010:800). Skollagen slår fast att utbildningen i förskolan syftar till att barn ska inhämta och utveckla kunskaper och värden samt att barngrupperna ska vara väl sammansatta, att man utgår ifrån vilka stödbehov som finns hos barnen och hur lokaler och utemiljöer ser ut. Under flera år har det i Österåkers kommun funnits en ambition att minska antalet barn per årsarbetare inom förskoleverksamheterna. Kommunfullmäktige beslutade 2015-03-16 att ta fram en plan för hur personaltätheten ska öka för att nå målet 5,2 barn per vuxen, successivt minska barngruppernas storlek samt verka för ett ökat antal utbildade pedagoger i förskolan. Dåvarande Skolnämnden tog fram en handlingsplan 2017-05-19 för att nå detta mål. Handlingsplanen har varit ett viktigt styrdokument i arbetet med att nå målet. Slutdatum för måluppfyllnad är december 2019.

Hur långt har ni kommit i genomförandet?

Ett bonussystem infördes i budget 2017 för att stimulera verksamheterna att öka andelen behöriga förskollärare och öka andelen årsarbetare per barn;

- A. Förskolor som har minst 30 % förskollärare och antal barn/årsarbetare under 5,2 ska få 3 tkr/år och barn.
- B. Förskolor som har minst 30 % förskollärare och antal barn/årsarbetare mellan 5,2 och 5,4 ska få 2 tkr/år och barn.
- C. Förskolor som har förskollärare över 40 % ska få 5 tkr/år och förskollärare

Bonussystemet genomfördes på försök men gav inte önskad effekt.

För att öka andelen utbildade pedagoger i förskolan inledde Förskole- och grundskolenämnden ett samarbete med Uppsala Universitet för att vidareutbilda barnskötare till förskollärare. Uppdragsutbildningen omfattar ca 40 barnskötare.

Genom Pedagogcentrum erhåller samtliga förskolor och skolor fria kompetenshöjande insatser som fortbildning, handledning och stöd till pedagoger och arbetslag.

I Förskole- och grundskolenämndens övergripande ansvar ingår att följa upp och utvärdera resultat och kvalitet i verksamheterna och föreslå resursfördelning som stödjer förbättring och utveckling. Syftet med uppföljningen är att få en samtidig helhetsbild på enhetsnivå och på ackumulerad nivå för att kunna se inom vilka områden kommunen bör göra satsningar, samt för att kunna mäta effekterna av dessa. Genom forskning och beprövad erfarenhet framgår att ledningsprocess och lärprocess är centrala för att förskolan ska lyckas med sitt uppdrag. Därför har dessa två processer varit viktiga att synliggöra i Förskole- och grundskolenämndens uppföljningsmodell ”*Med målen i sikte*”, som avgörande led mellan resurser och resultat. Uppföljningen utgår från förskolans uppdrag i Läroplan för förskolan (Lpfö18) med fokus på kvalitetsfaktorer som trygghet, delaktighet och lärande.

Förskole- och grundskolenämnden har genomfört uppföljningar av riktmärket 5,2 barn per årsarbetare och andel förskollärare två gånger per år. Enheter som har högre andel än 6,5 barn per årsarbetare samt enheter med lägre än 5,5 barn per årsarbetare, kontaktas av Utbildningsförvaltningen för vidare utredning av orsaker till resultat och spridning av goda exempel.

Vad kvarstår att göra för att nå målet?

I nuläget är målet 5,2 barn per vuxen nått i de kommunala förskolorna med 5,18 barn per årsarbetare. De enskilda förskolorna har 5,3 barn per årsarbetare (preliminära siffror från SCB per 15 oktober 2019). Österåkers kommun har därmed ett genomsnitt på 5,24 barn per årsarbetare i förskolan men det varierar från förskola till förskola då inflyttningen till kommunen är stor. Regeringen har skjutit till pengar i riktade statsbidrag för att minska barngruppernas storlek vilket börjar få genomslag i statistiken. Skolverket beslutade att ge kommunala förskolor i Österåkers kommun ett statsbidrag på nästan 13 miljoner kronor för 2019/2020 för att minska barngrupperna. För att komma tillrätta med styrtalet och skapa mindre grupper har man ökat antalet anställda vid förskolorna. Antingen har man färre inskrivna barn eller så skapar man fler barngrupper på förskolan. Om man skapar fler barngrupper kan man öka det totala antalet barn på förskolan så länge den genomsnittliga storleken på barngrupperna minskar. Det innebär att en förskola med 4 avdelningar under huvuddelen av en dag kan ta några barn från varje avdelning och skapa en ytterligare barngrupp som genomför aktiviteter och utflykter och i statistiken så får den förskolan då 5 grupper med färre barn men i samma lokaler som är byggda som fyra avdelningar. Detta har man genomfört på flera förskolor och på så sätt får barnen vistas i grupper med färre barn.

Fler förskolor och uppstart av nya verksamheter har också resulterat i ökade möjligheter till färre barn per årsarbetare. Under hösten 2019 öppnades en ny förskola i Täljöviken, förskolan Växthuset.

Det är svårt att sätta en siffra för barngrupper då det är mycket annat som också spelar in som t.ex. personaltäthet, sammansättning av barngrupp, miljöns utformning och lokaler. Det som också påverkar är hur förutsättningarna används, vilket i hög utsträckning är beroende av personalens utbildning och kompetens. Med barngruppens sammansättning avses till exempel barnens åldrar, andelen barn i behov av särskilt stöd i sin utveckling, andelen barn med annat modersmål än svenska och barnens närvarotider. Dessutom är den fysiska miljön en faktor som påverkar när en barngrupp kan anses ha en lämplig storlek. Därför har man infört ett systemstöd i de kommunala förskolorna i form av ett elektroniskt närvarosystem för att öka stödet till rektorns bemanningsarbete och tydliggöra skillnader i barnens närvaro över dagen och över veckan.

Varför är indikatorn: Antal barn per årsarbetare borttagen i budget 2020?

Indikatorn antal barn per årsarbetare står inte med i resultatmålen för Förskole- och grundskolenämnden i budget 2020 då slutdatum för måluppfyllnad var december 2019 och målet är uppnått.

Hampe Klein

Förskole- och grundskolenämndens ordförande